

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quae faciant ad reprimendam libidinem, & in primis de mulierum
consortio penitus fugiendo cap. i

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE RATIONE COERCEN. LIBID,

minusq; castra uidisset. Libere quidem Hannibal de tan-
to rhetore: haud iniuria tamen. Nam quid arrogantius,
aut loquacius, fieri potuit, q̄ uelle edocere expertū pro-
bè, quæ nescias? Hoc mihi in hac re obiici merito posse
non timeo: quoniam ea tradimus, que nobis ipsis maxie
me profuerūt: quæ obseruauimus, & quæ secuti nosmet
sumus in hoc incōtinētiae certamine. Verè sciri, uel in pri-
mis oportet: nullis neq; uigiis, neq; laborib; neq; cautio-
nibus, aut remediis q̄tūlibet opportunis, quenq; mortaliū
perpetuò puram & immaculatam corporis, & animæ ca-
stitatem seruare posse, nisi qui diuinæ gratiæ auxilio subi-
leuetur: & nisi assidua illa impugnatō carnis, quæ nos
agitat, præpotenti manu domini reprimatur. Quam ob
rem admoneo ut nequaquam uideamus de nostra uir-
tute confidere, nihil ue arrogare nobis de studio, aut dili-
gentia, si uincimus, sed fateri, & credere id totum à grati-
a, & à misericordia diuina p̄cedere. Id autem facietes
euitabimus superbiam, & cum omni humilitate excu-
bando in orationibus, & pro uirili nostra concupiscen-
tiis resistendo, atq; cauendo, prout infra docebitur, illi-
batam illam, quam optamus, castimoniā consequemur.
Sed hæc pauca præfati iam præcepta continentia, quæ
ex ipsius rei experientia deprompsimus quibusue satis
foeliciter per Dei gratiam hætenus usi sumus, dicere in-
cipiamus.

Quæ faciant ad reprimendam libidinem, &
in primis de mulierum consortio peni-
tus fugiendo. Cap. I.

VT ualeamus ergo tam illibatam seruare, quam
amissam recuperare castimoniā: quæ est basis
& fundamentum uitæ spiritualis, adhibendæ imp-
rim nobis sunt multæ cautiones, quibus & tutò stare, &
intrepide reluctari contra libidinis impetum, furoremq;

possimus: & si fortè labi contingat (quod Deus auertat) ab ipso etiam casu q̄ primum resurgere. Sed quoniam homines uariis modis in uitium libidinis incidunt, varia quoq; & diuersa remedia sunt tradenda: ut si unum forte non proderit, proficit aliud. Multos enim illaqueat mulieris aspectus, multos crapula, quosdam ocium, et cogitationes sordidæ: nonnullos nimia occasio, & opportunitas mali: alios exempla sociorum, pluresq; turpia colloquia, siue lectiones lasciuæ, aut spectacula, & alia deniq; multa, quæ castis mentibus infensa sunt, & insidiantur assidue proposito castitatis: cui modo à nobis diuina fretis gratia succurrendi prouincia suscepta est. Erit itaq; primum, præcipuumq; præceptum in uniuersa ratione tuendæ castitatis, quam tradimus, ut mulierum contubernia omnino fugiamus, quæ quanto blandius uisui uirorum naturæq; arrident, tanto perniciosius eorum insidiantur pudicitia. Est enim fœmina natura mentibus castis infensa, ut non possit illecebroso suo consortio cum maribus sine grauisimo pudicitie periculo diuturne uersari. Adeo namq; blandiciosa res est fœminæ consuetudo, ut mulierem etiam dolentem conspicerè absq; ueneris illecebra non possis, neque ferè allicit, ac demulcet minus fœmina uirorum mentes lachrymis, q̄ blanditiis: immo etiam magis. Vnde Terentianus Parmeno ad herum suum amicæ absenti iratum, atque ei uerbis crudelibus acerrime comminatem dicit. Hæc uerba inquit, una mehercle falsa lachrymula, quam oculos tergendo miserè uix ui expresserit, restinguet: & te ultro accusabis, & dabis ei ultro supplicium. Quam ob rem haud iniuria maris, fœminæq; amicitia adeo semper apud Latinos suspicionis plena fuit: ut amicitia nomen, quum alioquæ apud omnes gentes semper habitum sit sanctissimum, attamen si referatur ad fœminam, impudica, ac turpis semper sit appellatio: ut idem sonet apud hos amica, quod scortum. Ex quo docemur fœminam nullo pro: sus

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

pacto quatenus licite fieri possit, admittēdam nobis esse
 in aliquod huius uitæ cōmercium. Fieri quidem potest
 ut assueti eiusmodi consuetudine aliquandiu pudicitiam
 seruent, arduum tamē est, ac penē impossibile, ut ex hac
 frequenti inspectioe mens quantūuis sancta illicitis quā
 doq; non æstuet desiderijs, & caro ipsa modica saltem
 titillatione non pruriat. Nam & si prius nulla libido, &
 nulla peccandi uoluntas sit in uoto: & nihil nisi honestū
 & sanctū in uerbis sonet: est tamen in ipso obuiō con
 gressu motus quidam animi, seu sensus, nobis natura cō
 paratus, ut statim uelis, nolis in corde sexus diuersitas
 sentiantur. Fœminarum siquidem intuitus, ut balista fer
 rit, sermo, ut ignis cōburit, tactus, ut letalis uiperæ mor
 sus interficit. Iccirco, Sapiens ille, In medio, inquit, mulie
 rum noli commorari, quia sicut à uestimento procedit
 tineā: ita & à muliere iniquitas uiri. De carbonibus ait
 Beatus Augustinus, scintillæ disiliunt, de ferro rubigo
 nutritur, morbos Aspides sibilant: mulier fundit con
 cupiscentiæ pestilentiam. Ita sane, res se habet: fœmi
 na ut scorpius, non tantum timenda est, quum ferit: sed
 assidue, & ubiq; obseruanda, & tunc magis cum pal
 pat, & blandiri uidetur. Habet enim aculeum abscon
 ditum, quantoq; amabilior est, tanto esse nocentior re
 peritur. Hæc est uenenosum uiscum, & tenax gluten
 libidinis: quo callidissimus ille auceps Diabolus alie
 ritas blanditijs animas dolose, uelut simplices, & in
 cautas auculas, aucupatur. Uisitatus est is quidem se
 xus ad decipiendum, nec aliter ferè uiros fideles consue
 scit Dæmon durius oppugnare, quàm per fœminam.
 Heu quot animas hoc uisco implicat, & hoc rhete con
 uoluit, & hac rhumphea trucidat ille insidiator nequissi
 mus. Hospitiolum ergo tuum (iuxta. D. Hiero
 nymi consilium) si sapis, aut raro, aut nunquam mu
 lierum pedes terant: quando nihil æque faciat ad per

turbandam optimi cuiusq; uiri pudicitiam, atque mulierum frequens, & continuatus accessus. Sicut enim interdicti potus, aut noxii cibi conspectus amoueri expedit ab obtutu corporis aegrotantis, ne conspectu ueritatis rei desiderium acius accendatur: ira referre arbitror aegrotanti animo, pari modo alterius sexus spectem non offerri, ne interpellata scilicet ea forma mens ruat in concupiscentiam oculorum: quando hac illecebra capiantur, & ad perniciem delabantur plerumque ingenia etiam solertissima. Quo circa sanctissimus, idemque sapientissimus uir Augustinus relegauit se a propria domo, & a patria: nec uoluit cum sorore habitare, distitans, quae cum sorore sua essent, sorores suas non esse. Tanti uiri cautio haud parua debet esse nobis instructio in re tam ancipiti, & in tam manifesto, & prompto decidendi periculo. Non ab re certe factum est, ut eiusmodi conuersatio tantopere a uiris sanctis formidata fuerit: quum lapsu praecedentium soleat cadendi, magnam trepidationem subsequentibus inferre. Quis enim cum extraneis mulieribus uersari tuto speret, quum legerit in sacris uoluntatibus Ammonem ex licentia domesticae consuetudinis in nefandos sororis suae Thamar exarsisse contubitus: sicut & apud gentiles Machareum: cantaturq; a poetis de Iunone: & soror & coniunx Iouis. Obiectus est & P. Clodio sororis inceffus: sed et alii reperti sunt qui etiam conuicti dignas flagitio suo poenas dederunt. Verum absit, ut suspicari quenquam uelim de Christianis hominibus tale nefas, ac id exempli causa retulimus, non quod frequenter accidat, sed quod factu possibile sit, & accidere quandoque possit, quamuis natura, & hominis ratio istud abhorreat. Prouidus autem suae salutis a maior, uitat omne periculum, & casu praemonitus

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

alieno discit cautius ambulare. Cyprianus proinde doctissimus, atq; sanctissimus episcopus, idemq; martyr inclitus in opere quodam suo, elegantissime multis scripturarum testimoniis nititur dissuadere clericis consortia foeminarum, affirmans id etiam sibi reuelatum diuinitus, ut praeciperet, ne clerici cum foeminis commorentur: nam hi tum primum coeperant ex eiusmodi cohabitatione male audire, & subire incontinentiae suspitionem. Cōtubernii huius periculum optime per similitudinem ignis & paleae a doctissimis uiris demonstrari solitum est: at multo etiam clarius idem intelligi posse arbitror per proprietatem ignis ad naphtham, quod bituminis genus, ex cognatione maxima, quae ei est cum igne, tam promptum est ad exardescendum, ut in se igne unodecunq; uiso etiam ex interuallo suscipiat flammam, sed tum uel maxime, quum flatus etiam accesserit uentorū. At hic in eiusmodi consortio certo scias, nunquam defore suffitorem dæmonem, qui & buccis, & foliibus infret assidue: quatenus suscitetur, uel in ferreas mentes, atque adamantina corda lasciuia amoris incendiū. De hoc igne poeta quoq; Terentius alludens ait. Accede huc ad ignem iam calefces plus satis: intelligens pro igne amicam cuius amore adolescens ille accensus ardebat. Quid q; dominum quoq; nostrum Iesum Christum, non propter carnis infirmitatem, quae ei in ea parte nulla penitus fuerat, sed potius in exemplum nostrum, à familiaritate mulierum usque adeo semper declinasse compertum est, ut eius discipuli, quum enim iuxta puteum Iacob loquentem fortè cum muliere Samaritana reperissent: rei nouitate, q; non esset cum mulieribus loqui solitus, ita admirati sunt, ut obstupuerint ea re magis, quàm quum plusquam quinque milia hominum ex quinque panibus ordeaceis, & duobus piscibus saturari uidissent: ac collegissent ex reliquiis duodecim cophinos fragmētorum.

Ioan. 4.

Luce. 7.